

Namık Kemal ve M. Akif'in temsil ettikleri kıymetler

Türk milletinin Tanzi-
mattan bugüne kadar
hâtiyasını yücelttiği
edebî şahsiyetlere dikkat eder-
sek, hemen hepsinin içtimai bir
ülküyü ifade ettiklerini görü-
rüz: Namık Kemal hürriyet ve
kahramanlığı, Tevfik Fikret al-
çaklığa karşı isyan ve ahlâkı,
Mehmed Akif içtimai ıztırabı,
Yahya Kemal tarihî ihtisamı
temsil ederler. Ara sıra Abdül-
hak Hâmidin de adı anılırsa da,
halk, onun ifade ettiği mânâyı
bir tek mefhum ile kavrayama-
dığı için, etrafında toplanan he-
yecan ötekilerinki kadar kesif
değildir. Ziya Gökalpın toptan
temsil ettiği mâna vazih olmak
la beraber, içtimai bünyemizle
yakın alâkası olmadığından, ce-
miyetimizi belki de Hâmidden
daha az alâkadar eder.

Bunların yanı sıra, Cenab Şe-
habeddin, Halid Ziya veya Ah-
med Hâşım, san'at değeri yük-
sek olmalarına rağmen, umumî
bir tebcil mevzuu değildirlir.

Yukarıda adları zikredilmiş
olanlar arasında daha sıkı bir
tasfiye yaparsak, uyandırdıkları

geniş ve derin heyecan bakımın-
dan, Namık Kemal ile Mehmed
Akif ön plânda gelirler.

Umumî efkârın bu tercihi dik-
kate şayan bir keyfiyettir: Mil-
letler, hâtiyelerını samimiyetle
tebcil ettikleri şahsiyetlerle,

veya uymıyan cereyanların iç-
timaî bünyemizle alâkaları da
tâyin olunabilir, zannediyorum.

Her seyden önce, umumî efkâ-
rın bu iki şahsiyetlere tebcil et-
tiği kıymetin san'atkârlık kudretli
olmadığını söylemek lâzım. Na-

malarını makul gösterir. Cemli-
yet sübhesiz bu zümrenin çalış-
malarından çok faydalanır; mek-
teb, fabrika ve daire onlar sa-
yesinde işler.

Fakat bir de, Yunus Emre gi-
bi:

Kasım budur: şehre girem,
feryâd-ü-figan koparam!
Diyen, içleri kuvvetli bir şekilde
ve ıztırabla yanan, kalabalığı

Yazan:
Doçent Dr. Mehmed Kaplan

bağlı buldukları veya özledik-
leri kıymetleri açığa vurmuş o-
lurlar. Müsterek tebcil mevzu-
ları, içtimai mes'elelerle alâkalı
bulunanlar için, adeta bir ibre
gibi kitle ruhunu harekete ge-
tiren kuvvetlerin neler olduğunu
ve ne tarafa müteveccih bulun-
duğunu açıkca gösterirler.

Son seksen sene zarfında ha-
tıraları daima heyecanla anılan
bu iki büyük şahsiyet ile, Na-
mık Kemâl ve Mehmed Âkif
ile, Türk milleti acaba hangi te-
mayül, arzu ve ülküsünü ifade
etmek istiyor? Bunların mânâ-
sı iyice tesbit edilirse, ideoloji
sahasında bu kutublara uyan

mık Kemal ile Mehmed Âkifin
eserlerine estet gözü ile bakılır
sa, Abdülhak Hâmid, Cenab Şe-
habeddin, Ahmed Hâşım ve Yah-
ya Kemal'in yanında hayli zayıf
kaldıkları görülür.

Su halde mes'elenin hallini
san'atin dışında aramamız icab
eder.

Acaba bu iki şahsiyet duygu
ve fikir bakımından ötekilerden
daha üstün bir kıymet mi taşı-
yorlar?

Öyle zannediyorum ki, edebi-
yat tarihimizde eserleri Namık
Kemalinki ile Âkifinkinden da-
ha zengin muhtevaya sahip şah-
siyetler vardır. Getirdiği sayı-
sız temleri ile Abdülhak Hâmid,
engin kültürü ile Halid Ziya,
büyük sistemi ile Ziya Gök Alp,
muhteva cihetinden, onlardan
kıyas kabul etmiyecek derecede
üstündürler. Adı son nesil ta-
rafından pek az tanınan Ahmed
Cevdet paşa, malûmatı ile Na-
mık Kemale hoca olabilir. Â-
kifin zamanında da ondan çok da-
ha geniş bilgili insanlar vardı son-
ra bugün nice allâmelerimiz var-
dır ki, Namık Kemal ile Âkife
bilgi cihetinden taş çıkartırlar.
Halbuki onlardan hiç birinin
cemiyet tarafından tebcil olun-
duğunu görmüyoruz.

Öyle ise, ne yüksek hizmet-
kâr, ne âlim ve mütefekkir ol-
mayan bu timsallerde bizi heyecan-
landıran kıymetler nelerdir?

Bu kıymetler, kanaatimce, on-
ların ülküleri ile hareketlerini
birleştirmelerinde, birer fikir ve
ruh kahramanı olmalarındadır.
Türk milletini onlara bağlayan
şey budur.

Acaba ülkü ile hareketin bir-
leşmesinden doğan bu kıymetin
içtimai mânâsı nedir? Türk mi-
leti niçin son asırda bilhassa bu
kıymeti ulvî buluyor?

Bunun tahlili bizi içtimai bün-
yemizin derin mes'elelerine gö-
türür. Kısaca şunu söyleyebil-
riz: Etrafımızda gördüğümüz

